

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Anne Grete Øyehaug

Arkivsaksnr.: 2025/3962-1

Saksgang

Saksnummer

49/25

Utvalg

Formannskapet

Møtedato

27.11.2025

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel 2027-2038, Varsel om oppstart og offentlig ettersyn av planprogram

Kommunedirektørens forslag

I tråd med plan- og bygningslovens §§ 4-1, 11-12 og 11-13, varsles det oppstart for arbeid med rullering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Det varsles samtidig om høring av planprogram for planene, med frist for innspill til planarbeidet 20. januar 2026.

Formannskapets behandling av sak 49/2025 i møte den 27.11.2025:

Behandling

Kommunedirektørens forslag vedtatt enstemmig.

Vedtak

I tråd med plan- og bygningslovens §§ 4-1, 11-12 og 11-13, varsles det oppstart for arbeid med rullering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Det varsles samtidig om høring av planprogram for planene, med frist for innspill til planarbeidet 20. januar 2026.

Vedlegg

Faktiske opplysninger

Bakgrunn

I kommunal planstrategi 2024-2027 ble det vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skulle utarbeides/ oppdateres med ferdigstilling i henholdsvis 2026 og 2027.

Med bakgrunn i bemanning ba kommunedirektøren om utsettelse for ferdigstilling av disse to planene med ett år. Dette var ikke ønsket og det ble fattet følgende vedtak:

«Saken sendes tilbake til kommunedirektør for å se muligheten for å ferdigstille oppstilte planer (i saksdokumentet) innen planperiodens slutt.»

Gjeldende kommuneplaner ble vedtatt i 2019 og 2022. Slik planstrategien viser, har kommuneplanens samfunnsdel fungert godt som overordnet styringsverktøy, men at det nå er behov for et sterkere fokus på blant annet bærekraftsperspektivene og beredskap.

Kommuneplanens arealdel ble i 2022 utarbeidet med et begrenset antall tema (bolig, sentrum og friluftsliv.) Det er nå behov for å se på alle tema/ planformål på nytt. Arealdelen skal bidra til gjennomføring av målsettingene i samfunnsdelen og planarbeidet blir derfor utført i tre trinn.

Prosess

I trinn 1 lages planprogrammet der høringsrunden åpner for innspill til innhold og prosess.

I trinn 2 lages samfunnsdel med arealstrategi der det i høringsrunden åpnes for uttalelser til planen samt innspill til nye arealer som er i tråd med arealstrategien.

I trinn 3 lages arealdelen der høringsrunden åpner for uttalelser til planens formål, hensynssoner og bestemmelser.

Det legges opp til utstrakt medvirkning i forbindelse med trinn 2, blant annet med særskilt medvirkning fra barn og unge samt på digitale flater.

Planenes innhold

Kommuneplanens samfunnsdel (KPS)

De fire hovedtemaene Levekår og folkehelse, Klima, miljø og energi, Verdiskaping og kompetanse samt beredskap vil videreføres i ny plan. Planprogrammet redegjør kort for hva som anses som hovedutfordringer innenfor de fire områdene. Hovedutfordringene beskrevet for disse områdene er hentet fra fagpersoner i kommunens organisasjon, planstrategi 2024 samt oppdatert kunnskapsgrunnlag fra SSB, Miljødirektoratet, Helsedirektoratet, Regional Analyse med flere. Samfunnsdelen vil ut fra hovedutfordringer og situasjonsbilde sette langsiktige og kortsiktige mål og strategier for kommunens arbeid.

Det vil også bli utarbeidet en ny arealstrategi i tråd med nye føringer som eksempelvis Statlige planretningslinjer for areal og mobilitet samt klima og energi fra 2024.

Arealstrategien skal legge føringer for den langsiktige utviklingen av kommunens arealer. Arealstrategien vil dermed danne grunnlag for innspill til nye arealer i kommuneplanens

arealdel. Strategien vil være en del av samfunnsdelen og legges til offentlig ettersyn sammen med denne.

Det vil bli utarbeidet nye prognoser for befolkningsutvikling på nivå for skolekretsene. Prognosene vil, i tillegg til SSBs prognoser, også hensynta planlagt boligutvikling. Disse vil gi en pekepinn på hvordan kommunen bør utvikle sine tjenester framover.

Kommuneplanens arealdel

Mange av utredningene som ligger til grunn for kommunens arealdel, ble utformet i forbindelse med kommuneplanarbeidet i forkant av planen fra 2011. Det er dermed et stort arbeid og mange utredninger som må gjøres i denne rulleringen. Det er i tillegg mange nye, sentrale føringer for arealbruk, blant annet de Statlige planretningslinjene som er nevnt over, forslag om endring av plan- og bygningsloven mht forbud mot bygging på myr, ny handlingsplan for naturmangfold, klimatilpasning med flere.

I tillegg til nye lovkrav, retningslinjer og føringer, er det også flere krav til analyser og utredninger som skal gjøres ifm arbeidet med kommuneplanens arealdel. Disse omfatter blant annet planvask (vurdering av eldre planer mot nytt lovverk og nye føringer og kunnskap), arealregnskap (oversikt over faktisk arealbruk og fordeling av arealtyper, planlagt arealbruk og konsekvenser av endringer), konsekvensutredninger (konsekvenser av planen for miljø og samfunn) og vurdering av vedtatt og framtidig arealbruk opp mot Statlige planretningslinjer for klima og miljø.

Medvirkning

Kommunens overordnede planutvalg er Formannskapet. Et arbeidsverksted ifm utarbeiding av dette planprogrammet viste at et flertall hadde særlig fokus på levekår og beredskap. Det ble også vist til at sammenhengen mellom beredskap og arealbruk kan medføre at det må tenkes nytt ifm fortetting og fokus på utbygging av leiligheter.

Planprogrammet vil sendes til høringsinstanser ifm offentlig ettersyn i minimum seks uker. I tillegg vil det annonseres i avis, på hjemmesider og Facebook.

For arbeidet med selve planene, legges det opp til mer utbredt medvirkning. Da også i form av blant annet «torgmøter» i bibliotekets nye lokaler, særskilt opplegg for barn og unge og digital medvirkning.

Forslag til målsettinger og strategier vil, med bakgrunn fra medvirkningen bli nedfelt av kommunens fagfolk.

Folkehelsekonsekvenser

Kapittel om levekår og folkehelse viser at folkehelsearbeidet må foregå på tvers av, og som en integrert del av arbeid innenfor de andre av kommunens sektorer. Lov om folkehelsearbeid har nettopp intensjon om å danne et grunnlag for bedre samordning av folkehelsearbeid på tvers av sektorer. Med bakgrunn i sammenhengen mellom de tre bærekraftsområdene, må kommuneplanene vurderes ut fra virkningene på folkehelse og sosial bærekraft.

Vurderinger

Forslag til planprogram anses å dekke innholdet for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel mht satsningsområder, utredninger som skal gjennomføres og de viktigste føringer som skal følges. Videre vises plan for medvirkning og framdrift.

At planprosessen vil gjennomføres i tre trinn, slik vist over, anses av kommunedirektøren å forenkle prosessene, da innholdet blir mer begrenset og dermed mer oversiktlig.

Planprogrammet er tilgjengelig i Framsikt her:

<https://pub.framsikt.net/plan/vaaler/plan-dfa18f7e-46fb-475d-ac96-2c0be3f35c5e-91114/>

Konklusjon

Foreliggende planprogram sendes ut til offentlig ettersyn i minimum seks uker.